

NİMETİN TAMAMI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd- dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ تَشْفَعَ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ
فِي النِّكَاحِ
(.عن أبي رهم)

RE. 449/3 (Min efdali'ş-şefâati en teşfea beyne'l-isneyni fi'n- nikâhi) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!ü

Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadet ve taatlerinizi, namazlarınızı, niyazlarınızı kabul eylesin... Dünya ve âhiretin hayırlarına nâil eylesin...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamber SAS Hazretlerinin mübarek ehâdîs-i şerifesinden bir demet okunmasına geçmeden önce, başta Peygamber SAS Hazretlerinin ruh-i pâki olmak üzere, ashâb-ı kirâmın, tâbiînin, tebe-i tabiînin, evliyâullahın, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, sâir enbiyâ ve mürselînin, şehidlerin, gâzilerin, mücahidlerin, bilhassa İstanbul'da medfun bulunan sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin, fatihlerin, gâzilerin, şehidlerin, muvahhid askerlerin ruhlarına;

Cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın ve bilhassa içinde ibadete muvaffak olduğumuz şu caminin ilk bânisi İskender Paşa'nın ve bu ana kadar gelmesine, yaşamasına yardımcı olmuş olan cümle mü'minîn-i mü'minâtın ruhlarına hediye olmak üzere;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürüp, salih ameller işleyip, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için önceden, her zaman yaptığımız gibi bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup, o hediyelerimizi sunalım, ondan sonra başlayalım! Buyurun:

.....

a. Evlilikte Aracılık Etmek

Dersimizin başında metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerif *Râmûzü'l-Ehâdis* isimli hadis kitabının 449. sayfasındaki dördüncü hadîs-i şeriftir. Efendimiz, İbn-i Mâce'nin bize naklettiğine göre buyurmuş ki:¹

¹ İbn-i Mâce, Sünen, c.VI, s.116, no:1965; Ebu Ruhm RA'dan.

مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ تَشْفَعَ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ

فِي النِّكَاحِ

(.ه. عن أبي رهم)

RE. 449/3 (*Min efdali's-şefaâti en teşfea beyne'l-isneyni fi'n- nikâhi*)

(*Min efdali's-şefaâti*) “Şefaatlerin en faziletliyelerinden birisi, (*en teşfea beyne'l-isneyni fi'n-nikâhi*) senin nikâh konusunda iki kimse arasında şefaatçi olmandır. “

Peygamber Efendimiz muhatabına böyle buyurmuş.

Şefaatçi ne demek?

“—Bir kimseye gidip diğer bir şahıs hakkında; ‘Bak ben bunu tanırım, şunun işini görüver, iyi olur.’ diye lehinde konuşmak, aracı olmak. Bağışlanmasını veyahut isteğinin yerine getirilmesini istemek.” demek.

Mâlum, Peygamber Efendimiz’in meşhur, yaygın, herkesçe bilinen hadîs-i şerifi var:²

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.2, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.4, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.3, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.14, s.387, no:6468; Hâkim, *Müstedrek*, c.1, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.1, s.258, no:749; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.6, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.8, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.7, s.261; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.1, s.166, no:236; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.4, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.2, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.14, s.386, no:6467; Hâkim, *Müstedrek*, c.1, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.1, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1, s.287, no:311; Ebû

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي

(حم. د. ت. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ض. عن أنس؛ ط. ه. ت. طب. ك. حل. ض. هب. وابن خزيمة)

عن جابر؛ خط. عن ابن عمر؛ قط. خط. عن كعب بن عجرة؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî*)

“Benim şefaati ümmetimin günahkârlarına, büyük günah işleyenlerine erişecek, onlara fayda verecek. Ümmetimin büyük günah işlemiş olanlarına şefaati edeceğim. Onlar da kurtulacak, affolunacak inşaallah. Affı için şefaati kullanacağım.” gibi bir hadîs-i şerifi bilirsiniz.

Peygamber SAS Efendimiz’in daha başka şefaati de vardır. Kişiler de birbirlerine şefaati olabilirler. Mesela birisi bir kimseye borçludur, alacaklı sıkıştırıyor; “Ver borcunu, borcunu öde bakalım, vakti geldi.” Onun da ödeyecek hâli yok, bir başkası gidiyor, diyor ki; “Onun ödeyecek hâli yok. Benim yanımda para olsa ben de sana vereceğim. Benim de yok ama sen ne olur benim hatırım için şunu affediver. Veyahut tamamen bağışla, bak adam çoluk çocuk sahibi. Veyahut biraz daha tehir et.” Meselâ böyle bir ifade bir şefaattir.

Şefaati en faziletlilerinden birisi de iki kişinin evlenmesi, nikâhlanması hususunda aracı olmaktır. Çünkü hayatın en mühim işlerinden birisi evlenmektir. Kız için de erkek için de öyle. Eğer kadın bir berbat erkeğe düşerse

Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.3, s.201; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.11, s.189, no:11454; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

evlilik hayatı zehir olur. Sabah akşam dayak, içki kumar, evde huzursuzluk, perişanlık, çoluk çocuk ziyan zebil gider. Eğer adam bir anlayışsız kadına düşerse helâk olur; ya dünyaya dalar, ya ahireti unuttur, veyahut namusu, malı ayaklar altına gidebilir.

Onun için, erkeğin iyi bir kadına düşmesi lazım, kadının da iyi bir erkeğe düşmesi lazım. Çok önemli şeyler. O halde iki kişinin, iyi insanların birbirleriyle buluşmasına yardımcı olmak güzel bir şefaat oluyor.

Bazı insanın ahlâkı güzeldir, parası yoktur. Ekseriya bu devirde paraya bakılıyor. Paraya bakılmayacak; huy güzelliğine, dindarlığına bakılacak. “Bu Allah’ın iyi bir kulu mu, Allah’ın emirlerini öğrenmiş mi?” Kız veya erkek, dindarlığına rağbet edilmesi lazım.

b. Şeytanın Kardeşleri

Evlenmemek? O da Peygamber Efendimiz’in sünneti değil. Bu konuda Peygamber SAS Efendimiz’in kesin ikazları var:³

³ Şeybani, el-Ahad ve’l-Mesani, c.II, s.585, no:1410; Taberani, *Mucemü’l- Kebir*, c.XVIII, s.85, no:158; Ebu Ya’la, *Müsned*, c.XII, s.260, no:6856; Taberani, *Müsnedü’ş-Şamiyyin*, c.I, s.213, no:381; Ukayli, *Duafa*, c.VI, s.476, no:1542; Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.IV, s.460, no:7298; İbn-i Esir, *Üsdü’l-Gâbe*, c.I, s.781; İbn-i Hacer, el-İsabe, c.IV, s.536; İbn-i Hibban, *Mecruhin*, c.III, s.3; Atiyye ibn-i Yüsr el-Mazini RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.163, no:21488; Abdürrezzak, *Musannef*, c.VI, s.171, no:10387; Heysemi, *Mecmaü’z-Zevaid*, c.IV, s.459, no:7297; Ebu Zerr-i Gıfari RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.XVI, s.492, no:45609; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXXVII, s.320, no:40639.

عَنْ عَطِيَّةَ بْنِ يُسْرِ الْمَازِنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 أَتَى عَكَافُ بْنُ وَدَاعَةَ الْهَلَالِيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا عَكَافُ أَلَيْكَ زَوْجَةٌ قَالَ لَا قَالَ
 وَلَا جَارِيَةٌ قَالَ لَا قَالَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ مُوسِرٌ قَالَ
 نَعَمْ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَأَنْتَ إِذَا مِنْ
 إِخْوَانِ الشَّيَاطِينِ إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنْ رُهْبَانِ
 النَّصَارَى فَأَنْتَ مِنْهُمْ وَإِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَّا فَتَصْنَعُ
 كَمَا نَصْنَعُ

(An atıyyete'bnı yüsriñ el-mâzini RA, kâle)
 Atıyye ibn-i Yüsr el-

Mâzini RA anlatıyor:

(Etâ akkâfü'bnü vedâate'l-hilâliyyü rasûlü'llah
 SAS, fekâle) Akkâf ibn-i Vedâa el-Hilâlî
 Peygamber SAS'ın yanına geldi. Peygamber SAS
 Efendimiz ona dedi ki:

(Yâ akkâf. e leke zevcetün?) “Ey Akkâf, senin
 bir hanımın var mı, evli misin?”

(Kâle: Lâ) “Hayır, evli değilim.” dedi.

(Kâle: Ve lâ câriyetün?) “Senin câriyen de yok mu?”

O zaman harp oluyor, darp oluyor, esir köle
 olabiliyor.

(Kâle: Lâ) “Câriyem de yok...”

(Kàle: *Ve ente sahîhun mûsirun?*) “Sen sıhhatlisin, paran da var değil mi?”

(Kàle: *Neam, ve'l-hamdü li'llâh, yâ rasûla'llah!*) “Evet yâ Rasûlallah, Allah’a hamd ü senâlar olsun, hem sıhhatim yerinde, hasta değilim, evlenmekten geri duracak bir hastalığım yok; hem de mâlî bakımdan da sıkışık durumum yok...”

Üç-dört soru böyle peşpeşe geldi, bakın arkasından ne buyuruyor Peygamber Efendimiz:

(*Feente izen min ihvâni’s-şeyâtîn*) “O halde madem bu şartlara rağmen hâlâ evlenmiyorsun, senşeytanınarkadaşlarındansın, ihvanındansın!”

(*İmmâ en tekûne min ruhbâni’n-nasârâ*) “Bu senin evlenmeme arzun, isterse Allah’tan korkma bâbında olsun... Eğer sen ruhbanlıktan, Hristiyan rahiplerin yaptığı gibi evlenmeyip, dağların başlarına çekilip ibadet etmek isteğinden yapıyorsan, (*feente minhüm*) sen de yine şeytanın arkadaşlarındansın!”

(*Ve immâ en tekûne minnâ*) “Eğer bizdensen, yani bizim grubumuzdansen, müslümansen, bana inanmışsan, bana tâbi olmuşsan, bana bey’at etmişsen, beni peygamber kabul etmişsen, benim yolumda gitmek istiyorsan; (*fetasna’ kemâ nasna’*) bizim yaptığımız gibi yap, sen de evlen!” dedi Peygamber Efendimiz.

Bu hâdiseye çok dikkatinizi çekerim.

Bir hâdiseye daha dikkatinizi çekerim:

Veba salgını oldu. Bu veba salgınında sahâbe-i kirâmdan bir zât-ı muhteremin hem kendisi hem hanımı hastalandı. Veba; bulaşıcı hastalık,

kolera gibi bir salgın hastalık, kitle halinde insanları öldüren bir salgın. Karısının vefatını kendisine söylediler; kendisi de halsiz mecalsiz yatıyor, yani dakikalarını, saatlerini sayıyor, o da vefat edecek. Dediler ki:

“—*Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn.* Karın ahirete göçtü, vefat etti.”

“—Allah rahmet eylesin.” demiştir herhalde. Sonra da dedi ki:

“—Aman beni hemen evlendirin!”

Kendisi yatakta, belki ertesi günü vefat edecek. Kalkıp düğün yapacak, gerdek, zifaf hâli yok ama dedi ki: “Aman beni evlendirin!”

“—Neden bu acele?” Dedi ki:

“—Rabbimin huzuruna bekâr varmaktan utanıyorum.”

Müslümanları anlamak lazım! Müslümanın hâlet-i rûhiyyesini iyi tahlil edip anlamak lazım. Düğün yapacak hâli yok, zevki sefası için yapmadığı ortada; kendisi hasta, ayağa kalkacak durumu yok. Yeter ki nikâhlı olsun; nikâhsız, hiçbir kimseyle evli değil bir vaziyette olmasın. Yani onu bile hoş görmedi; “Hemen beni nikâhlayın, bir kimseyle bağlantım olsun. Şahıs da mühim değil.” dedi.

Fabrikaya ısmarlama gibi vasıf söylüyorlar:

“—Efendim boyu şöyle olacak, uzunca olsun. Saçları şöyle olsun.

Gözleri böyle olsun.”

Olmaz ki. Bak sahâbe-i kirâm nasıl dindâr olanını tercih etmiş.

Dindâr olanına gayret edecek.

Meselâ:

“–Benim dengim değil!” diyor.

“–Senin dengin değil ne demek?”

“–O aşağı tabakadan, ben yukarı tabakadan. Ben zenginim, o fakir...”

Tabii öyle bir şey vardır; tamamen zıt ailelerden olursa mutlu olamazlar da. Asıl kıymet dindarlıktadır. Parası yok; ahlâkı güzel, iyi yetişmiş, alim, fâzıl, kâmil bir kimse... Büyüklerimiz böyle kimselere kendisi kızını teklif etmiş.

“–Bana bak, benim kızım var, bunu sana vereceğim!”

“–Estağfirullah efendim, benim param pulum yok, işte âciz nâçiz bir medrese talebesiyim, bir medresenin bir odasında kalırım.”

“–Hayır, al!”

Eski büyük alimlerden birisinin kızını halife istemiş. “Vermem!” diyor. Çünkü ehl-i dünya; para bol, saray, câriyeler, hizmetçiler, şatafat, giyim, kuşam var. Kızı da namlı güzellerdenmiş, çok güzelmiş. Herkes, “Aman biz alsak şu kızını!” diye gayret edip duruyorlar. Halife tâlip oluyor:

“–Hocam, efendim, kızınızı bana lütfedin, verin, nikâhlayın.

Ben ona tâlibim!”

Ona vermiyor. O sırada yoksul bir alim var, ama o büyük alimin sevdiği bir kimse, karısı vefat edivermiş. Eve geliyor, kızına diyor ki:

“—Kızım, bak filanca alim, faziletli, kâmil, takvâ ehli, olgun kişinin karısı sizlere ömür vefat ediverdi. Şimdi onun hanımsız kalması doğru değil. İlim adamıdır, ocağı yakılacak, yemeği pişecek, yırtığı söküğü dikilecek, evine bakılması lazım! Ne dersin bu işe?”

“—Sen ne dersen öyle olsun babacığım.” diyor.

Kendi eliyle götürüyor, nikâhlıyor, ikinci hanım olarak veriyor; halifenin isteyip de vermediği, dillere destan güzellikteki kızını...

Müslümanların hâlini başkası anlayamaz. Kendisine kıyâsen yorar, kendisi gibi düşünür; “Haa bu zevkten yapıyor, safadan yapıyor.” der. Hayır, bak, neden yaptıklarını bu menkıbelerden görüyorsun.

c. Evlilikte Hayır Var!

Onun için, evliliğin bizde bir ibadet gibi önemi vardır, ibadettir. Nikâh çok önemlidir. Bekâr durduğu zaman sevabı başka türlü oluyor, evli durduğu zaman sevabı başka türlü oluyor. Sonra evine harcadığı masrafın, cihada harcanmış para kadar sevabı çok oluyor. Bunu bizim kardeşlerimize anlatamadım. Tabii bir kısmı anlamıştır, anlayanları bilmiyoruz da anlamayan sivriiler bize geliyor, gözümüze batıyor da onun için anlatamadım diyorum.

Herhalde çoğu anlamıştır.

Beş tane çocuğu var; ayrılıyor. Beş tane! Beş tane çocuğu yüz üstü bırakıp ayrılıyor.

“—Bak hadîs-i şerifte geçiyor; ‘Bir kadın kocasından kendisi ayrılmak isterse cennetin kokusunu bile duymaz. Halbuki kokusu

500 yıllık mesafeden duyulur. Kokusunu bile duymaz, yani cennetin 500 yıllık yakınına kadar bile yaklaşamaz. Sabredeceksin!’” diyorum.

“—Efendim, eve yiyecek getirmiyor da, bilmem şöyle yapıyor da, böyle ediyor da, az getiriyor da...”

Aç bırakmıyordur yine de.

“—İşte bak, komşunun ne kadar güzel mobilyası var da, bizim yok da. Onun evi şöyle de, bizimki böyle de, bilmem ne de...”

Hadi, beş kişilik yuva bozuluyor.

Tabii ona gidiyoruz; “Etme, eyleme.” diyoruz.

“—Hocam, emriniz baş üstüne. Sen emrettikten sonra hay hay; ama beni talâk-ı selâse ile boşadı, ben ne yapayım, artık ona haram oldum.” diyor.

Öbür tarafa gidiyoruz:

“—Ya hocam, sen beni böyle mi bilirsin, ben hiç üç talakla boşar mıyım? Boşasam ister miyim? Ben Allah’tan korkan bir insanım, boşamadım.” diyor.

Ona gidiyorsun öyle, buna gidiyorsun böyle; derdini anlatamıyorsun. Küt, yuva paldır küldür, çatır çutur yıkılıyor.

Yuvanın bir başka özelliği var. Nikâhın bir başka kerâmeti, fazileti, sevabı var. Bunu anlatamıyorum. Yuva kudsiyeti olan bir teşkilat, bunu anlatamıyorum.

Kadın kocasını beğenmiyor.

Bir tanesi, zengin, 60 yaşında, hacca gitmiş. Tabii orada tıraş olmamış, sakal bırakmış. Eve gelmiş, karısı;

“—Ya bu sakal kesilecek, ya ben evden gideceğim.” demiş.

“—Ya el insaf! Orada duasını da yaptırdım hocalara, bu sakalı kesmek istemiyorum.” demiş.

“—Öyleyse boşanırız!” demiş.

60 yıllık kocasını boşayacak, yani boşanacaklar! Aslında kadın boşamaz, koca boşar ama.

Allah güzel Müslümanlık versin...

Ne olacak, bu dünyada hepimiz ölüp gideceğiz. Allah-u Teâlâ hesap sormayacak mı? Bu başa neler geleceği bize hadislerde bildirilmiyor mu?

Bildiriliyor. Millet in aldırđıđı yok. Cehennemden korkmuyor, cenneti kaybetmekten üzölmüyor, Allah'ın rızasına aykırı iş yapmaktan çekinmiyor.

Ama bir nokta var:

Muhterem kardeşlerim! Şeytan insanı aklından kandırır. Dikkat edin!

Şeytan insanı nereden kandırır? Aklından kandırır. Aklına vesvese verir, ters fikir verir, mantığını ters çalıştırır, kendi yaptığı işi hoş gösterir, öyle aldatır. Şeytan insanın elini kıyırmaz, bacağıını kırmaz, ensesine bastırmaz.

Ne yapar? Aklından kandırır.

Onun için, her akıl yürütmeyi sen akıl sanma. Akıl yürütmenin, muhakemenin, mantığın doğru mu değil mi olduğunu şeriat terazisine koy, elinle tart, bak bakalım:

“—Allah buna mı razı gelir, bu tarafa mı razı gelir?” Ona göre ölç!

Yoksa herkesin bir mantığı vardır. Çingeneye çıfıtta gitsen, onun da mantığı vardır. Ayyaş sarhoşa gitsen, onun da bir felsefesi, mantığı vardır; saatlerce seni meşgul eder, sabahlara kadar filozof gibi konuşur, “Allah Allah!” dersin. Hırsızın bir mantığı vardır. Rüşvet alan memurun bir mantığı vardır:

“—Ben aç mı kalacağım ya?” der. Namaz kılmayanın bir mantığı vardır.

Çocuğu namaza başlamış. Babası:

“—Bırakacaksın!” diyor.

“—Sana namaz kılmayı kim öğretti?”

“—Filanca hoca...”

O hocaya gidiyor:

“—Çocuk benim sözümü dinlemiyor. Senin sözünü doğru sanmış, sana inanmış, namazı kılıyor. Söyle de kılmasın!” diyor.

“—Ya ben çocuğa ‘Namaz kıl!’ demişsem, bir daha ‘Kılma!’ der miyim? Demem...”

“—Allah Erhamü’r-râhimîn’dir, affeder.”

“—Neyi affeder?”

Göğsünü gere gere, burnunu havaya kaldıra kaldıra namaz kılmayacak, affedecek; öyle şey yok!

Yolunca gidecek, karınca kararınca çalışacak, boynunu bükecek, gözyaşı dökecek, tevbe edecek; affedecek. Yoksa “Ben senin sözünü dinlemiyorum!” diye eğri eğri, yampiri yampiri yengeç gibi giderken, âsi olup dururken affetmez.

Tevbenin şartlarından birisi günaha nedâmet etmektir, pişman olmaktır. Bir daha yapmamaya da azmetmektir!

“—Ben bunu yarın yine yaparım, yine tevbe ederim. Öbür gün yaparım, yine tevbe ederim. Daha öbür gün yaparım, yine tevbe ederim.”

O tevbe olmaz. O yalancılardan tevbesidir. Allah’la alay etmek gibi olur.

Millet bunu bilmiyor.

“—Allah Gafûru’r-rahîm’dir.” diyor.

Gafûru’r-rahîm’dir; adamına göre. *Gafûru’r-rahîm* veya *zû ikâbin elîm*. Elim azabı da vardır, şiddetli cezası da vardır. *Azîzün züntikâm*’dır; intikam da alır, kahır da eder, başına yıldırımlar da indirir. İşin o tarafı da var, kahrı da var. Hepsi yerli yerinde... İnsan kahrına uğrayıverir.

Müslüman kabahatlerini, üzerine devriliverecek yalçın bir dağ gibi görür. Yalçın bir dağ ki nerdeyse paldır küldür üstüne yıkılacak, altında ezilecek, kalacak diye müslümanın ödü patlar.

Münafık da günahını burnunun ucunda ‘vız vız’ uçan sinek gibi görür. “Ne varmış canım,

azcık bir günah işte. Birazcık felekten bir gece çaldık, şu kadarcık kabahat ettik.” Günahını küçük görür.

Hasan-ı Basrî Hazretleri bir kandil gecesinde evinden çıktı. Baktılar ki yüzü sapsarı sararmış, mum gibi olmuş, öldü ölecek gibi.

“—Ne oldu sana yâ Hasan?” dediler. Dedi ki;

“—Günahlarımı biliyorum, yaptım. Ama affedildiğine dair elimde alâmet, emâre, vesika yok. Acaba affoldu mu affolmadı mı, bilmiyorum. Sevaplı ibadetlerime gelince, Allah onları kabul etti mi etmedi mi, bilmiyorum. Bugün ben sararıp solmayayım da, ben korkmayayım da kim korksun?” demiş. Sapsarı kesilmiş.

Müslüman günahından korkar; münafık pervâsız dolaşır, günahları pervâsız işler.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize rızasına uygun huylar, düşünceler, felsefeler, mantıklar, muhakemeler, akıl yürütmeler nasib etsin... Rızasına uygun amelleri hâlis niyetle işlemeyi nasib eylesin... Sevdiği hallerle hallendirsin, sevdiği yollarda yürütsün, sevdiği bir kul olarak kendisine varmayı nasib etsin...

Yoksa bizim bu aklımız, mantığımız ne tarafa doğru çalışır, hiç belli olmaz. Ben şaştım, yani âciz kalıyorum.

Nasreddin Hoca’yı biliyorsunuz. Birisi gelmiş bir şey söylemiş; “Sen haklısın.” demiş. Ötekisi gelmiş, onun zıddını söylemiş; “Sen de haklısın.” demiş. Orada dinleyen bir tanesi demiş ki:

“—Hocam, bir tanesi ‘ak’ dedi, ‘haklısın’ dedin; ötekisi ‘kara’ dedi, tam tersini söyledi, yine ‘haklısın’ dedin.”

“—Sen de haklısın.” demiş.

Doğru, tezat var. Bu insanların işine akıl ermiyor. Allah nur verecek, basiret nuruyla önünü aydınlatacak, görecek, hakkı bâtıldan ayıracak.

Hz. Ömer’in sıfatı neydi? Fâruk. Hakkı bâtıldan ayırma, sezme kabiliyeti vardı.

“—İlle bu yasaklanacak. Bu içki imamların, müslümanların aklını başından alıyor, bu yasaklanacak.” diye diretti, hakkında âyet indi.

Allah hakkı bâtıldan ayırma, temyiz kabiliyeti versin.

Bütün bu sözlerin tekrar kısaca özetlenmesi şudur ki:

İslâm’da nikâh, ibadet gibi önemli bir iştir. Bu zihniyetle bu meseleye bakın! Ve bir hastalığı yoksa, çok mühim bir sebebi yoksa insanın evlenmesi iyidir. Evlenirken erkekse müslüman sâliha hatun bulmaya gayret edecek; kadınsa sâlih bir erkeğe varmaya çalışacak, dinini diyanetini soracak.

“—Bu ne? Parası ne kadar? Otomobili var mı? Yazlığı var mı, kışlığı var mı?”

Hiç namaz kılar mı kılmaz mı, dindar mı dinsiz mi, sahtekâr mı namuslu mu, helalinden mi kazanıyor, haramından mı kazanıyor, mühim değil. “Kaç tane evi var, bana neler takacak?” Öyle olursa, maddeyi esas aldı mı o zaman Allah şaşırtıyor.

Tabii insanın tek başına bu gibi şeylerde karar vermesi de kolay olmadığı için, bir de arada olan kimselere sevap geliyor.

“—Buna bu kızını veriver. Bak bu oğlan iyidir.”
Veyahut;

“—Bu kız iyidir. Bak senin oğlunu iyi, sàliha bir hatunla evlendiriverelim!” diye aracı olmak iyidir. Şefaathlerin de en güzeli; arada bir pürüz çıktığı zaman veya çıkmadan iki kişi arasında şefaathçi oluverip evlenmesine vesile olmaktır. Mühim bir şeydir, buna biraz daha gayret edin.

d. Hamile Kadının Sevabı

İbn-i Abbas RA’dan bir başka hadîs-i şerif. Kadınlarla ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁴

مِنْ تِسْعٍ وَتِسْعِينَ امْرَأَةً وَاحِدَةً فِي الْجَنَّةِ وَبَقِيَّتُهُنَّ
فِي النَّارِ إِنْ الْمَرْأَةُ الْمُسْلِمَةَ إِذَا حَمَلَتْ إِنْ
لَهَا أَجْرُ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُحْرِمِ الْمُجَاهِدِ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى وَضَعَتْ وَإِنْ لَهَا فِي أَوَّلِ رَضْعَةٍ
تُرْضِعُهُ أَجْرُ حَيَاةٍ نَسَمَةٍ

(أبو الشيخ عن ابن عباس)

RE. 449/4 (*Min tis’in ve tis’îne’mreeten*)

⁴ Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.IV, s.345, no:2460; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.504, no:45078; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXII, s.42, no:24255.

vâhidetün fi'l-cenneh, ve bakıyyetühünne fi'n-nâr. Inne'l-mer'ete'l-müslimete izâ hamelet enne lehâ ecra's-sâimi'l-kâimi'l-muhrimi'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi hattâ vadaat, ve inne lehâ fî evveli rad'atin turdiuhû ecra hayâti nesemetin.)

(Min tis'in ve tis'îne'mreeten vâhidetün fi'l-cenneh) “Doksan dokuz kadından bir tanesi cennettedir. *(Ve bakıyyetühünne fi'n-nâr)* Geri kalan doksan sekiz tanesi –Allah korusun, Allah etmesin, Allah kurtarsın– cehennemdedir. Yani kâhir, büyük bir ekseriyet...

Her 99 kadından bir tanesi cennettedir, 98 tanesi cehennemdedir, cehenneme gider.

Arkasından buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

İlk önce izah edelim, meâlini verdikten sonra dilimizin döndüğünce anlatmaya çalışalım:

(Inne'l-mer'ete'l-müslimete izâ hamelet) “Muhakkak ki bir müslüman kadın hamile kaldığı zaman ona öyle sevap vardır ki...” Ne kadar sevap vardır? *(Enne lehâ ecre's-sâimi'l-kâimi'l-muhrimi'l-mücâhidi)* “Ona gündüz oruç tutan, geceleri ibadet eden, hac veya umre yapmak için ihrama giren, cephede Allah yolunda cihad eden kimseler gibi sevap vardır.”

Şunların sevabı vardır:

Es-sâim, gündüz oruçlu... *El-kâim*; gece yatmıyor, ayakta duruyor, namaz kılıyor, gecesini ibadetle geçiriyor.

El-muhrim; hacca gitmek için ihramını giymiş...

“Lebbeyk allâhümme lebbeyk!” demiş, Beytullah’ın yolunu tutmuş. Orada vazifeleri yapıyor. Onun gibi.

El-mücâhid; eline kılıcını, silahını almış, Allah yolunda cihada gidiyor.

İşte kadına o kadar sevap vardır; Allah yolunda cihad eden, hacca giderken ihram giymiş, geceleri namaz kılan, gündüzleri oruç tutan insanın sevabı kadar sevap vardır. Hamile olduğu müddetçe bu sevap kendisine gelir durur. (*Hattâ izâ vadaat*) “Çocuğunu doğuruncaya, dünyaya getirinceye kadar...”

(*Ve inne lehâ fî evveli rad’atin*) “Dünyaya getirdiği zaman çocuğun ilk defa ondan emmesinde, (*turdiuhû ecra hayâti nesemetin*) bir insanın hayatını kurtarma sevabı vardır.” Bir emmecik, bir defacık emmede bir hayat kurtarma sevabı vardır. Her seferinde ayrı bir hayat kurtarma sevabı vardır. Her emzirişte o kadar sevapları alıyor, alıyor, alıyor, gidiyor.

Efendimiz bir öyle buyurmuş, insanın tüyleri diken diken olur; bir böyle buyurmuş, sevincinden uçacağı gelir. Ama ikisi arasında bir şey söylemek gerekirse: Bu kadar sevaba nâil iken, kadınların bu kadar mükâfat imkânları varken, niye 98 tanesi cehenneme gidiyor?

Çünkü kendi nefislerine hâkim olmuyorlar, ahirete rağbet etmiyorlar, Allah’ın rızasını düşünmüyorlar, dünyalık düşünüyorlar, günahlı şeylerden sakınmıyorlar, çekinmiyorlar; ondan...

Süsleniyor, taranıyor, çıkıyor; herkes baksın, beğensin diye... Kokuları sürüyor, çıkıyor; dönünceye kadar melekler lanet ediyor. Yanından bir geçtiğin zaman, beş dakika kokusu orada kalıyor. Paris'ten mi getirmiş, başka yerden mi getirmiş, parfümleri sürünmüş. "Buradan bir kadın geçmiş." diyorlar. Beş dakika sonra oradan geçsen kokusu oralarda kalmış oluyor.

Kumaşın azlığından değil, upuzun entari yapıyor veya eteklik yapıyor, kenarını yukarıya kadar yırtıyor, yırtmaç yapıyor. Neden? Kumaş eksikliği değil. Eksik olsa, yetmese kumaş kısa olacak.

Kumaş yetiyor da şeytanlık başlıyor. Buradan şuraya kadar yırtık olacak. Ya bunu şurasından kapalı yapsana!

"—Hayır, burası havuz gibi olacak." Ya şunu biraz uzun yapsana!

"—Hayır, ille burası açık olacak."

Tabii öyle yapınca, o zaman cehenneme gidiyor.

Neden? Çünkü o öyle süslenip çıktığı zaman başkaları da baştan çıkıyor, cemiyet fesada uğruyor.

Her zaman söylediğim bir husustur ki, bizim dinimiz daha hiç doğmadan kötülüğün önüne duvarı çeker, meydana çıkarmadan, kötülük olmadan engeller. Meselâ, her içki içen ille adam öldürecek demek değil; ama içkiyi yasaklamış. Yani yapabilir diye içki daha başından yasaklanmış. Oradan kötülüğe gitmiyor. Her kadınla erkek karşı karşıya gelirse, arkasından mutlaka en kötü noktaya kadar

gidip de bir kötülük olacak değil; ama kapısı o, işin başlangıcı o... Bir bakar, bir daha bakar, bir işaret ve saire, arkasından iş böyle yürüyüp gider. O bakmak da yasak...

“—Kapı açıktı, baktım. “

Açık kapıdan baktığın zaman, sanki kapıdan içeri izinsiz girmiş gibi günaha girersin.

“—Perdeyi açmış hocam, ne yapayım, baktım gözüm ilişti.” Odanın içine izinsiz, hırsızlama girmiş gibi günaha girersin.

Senin gözünün ne işi var orada?

Onun için, dedelerimiz demiş ki;

“—Dervişin gözü pabucunun ucunda, ayağında olacak. “

Başı önünde. Sağa sola bakarsan bir günaha takılırsın. Dinimiz bakıştan engelliyor, niyetten engelliyor, işin başlangıcından engelliyor.

“—Kadın süslenmeyecek. Dışarı çıktığı zaman örtünecek.

Ziynetlerini göstermeyecek.” demiş.

“—Bu kara çarşafı, böyle giyilir mi?”

Yahu millet İslâm’ı anlayamıyor! İslâm’da kadının dışarıda süslenmesi yoktur da kadın süslerini örtüyor. Millet anlamıyor.

“—Bu da çok zevksiz!”

Ya zevklilik zevksizlik meselesi değil; süsünü örtüyor.

Okurken hep gülerim: Mehmed Zihni Efendi, Allah rahmet eylesin, Nimet-i İslâm isimli dört parmak kalınlığında kocaman bir ilmihal kitabı yazmış. Eski baskıları iki cilt hâlinde... Osmanlı alimlerinin büyüklerinden, dünyaca çok şöhreti var, madalya filan kazanmış bir alim. İlmihâlinin bir yerinde okumuştum, diyor ki:

“—Bu zamâne kadınları ne kadar bozuldular, ah ah! Çarşaflarının yenlerinden bileklerindeki iç kıyafetin nakışlarını, süslerini gösteriyorlar. Ne kadar bozuldu huyları!” diyor.

Çarşafın ucundan gömleğinin yeni görünüyor diye kadınlara çatıyor.

Ey, uysun da gelsin baksın şimdi. Tekrar bayılır. Allah can verse, kalksa kahrından ‘küt’ diye yine mezara düşer, ölür:

“—Vay benim torunlarım, vay benim komşularımın torunları ne hâle gelmiş!” diye.

Hacı nine, bakıyorsun, çenesini bile göstermez. Şuradan biriğneler, şurasından başörtüyü çatar. Hacı nine kapalı. Hacı nine açık olsa ne olacak. Yaşlanmış ama o kapalı. Onun kızı mantolu, mantosu dizinde. Saçını da görünsün diye başörtüsünü geri kaydırır.

“—Ya bunu tam örtsene!”

Hayır... Yarısından, kulağının üstünden örter. Başörtüsünü örterse bile öndeki saçlar görünecek.

“—Uzun giysene biraz!” Giymez.

“—Kalın giysene biraz!”

Hayır, giymez. Naylon olacak. Olsa bile sanki yokmuş gibi görünecek.

“—Onun çocuğu nasıl giyiniyor?”

Onun çocuğu; saçlarını omuzlarından aşağı dökmüş. Kimisi blucin pantolon giyiyor, şimdi moda... Çizme giyiyor, erkek gibi ceket giyiyor. “Acaba bu süvari eri mi?” diye insan şaşırıyor. Belli değil.

Tabii bunların hepsi başka bir mantıktan oluyor. Batı'nın mantığında, yani Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya'nın mantığında beğendirmek var. Kadın kendisini erkeğe beğendirecek, olanca süsünü ziynetini ortaya dönecek, beğendirecek. Onun için, onun göğsü, kolu, bacağı açıktır. Çünkü onun dini zaten elden gitmiş. O kendisini beğendirecek.

Ama bizim mantığımızda, bizim dinimizde başka... Allah-u Teâlâ Hazretlerinin emrine uygun. Biz de bütün ziynetlerimizi örteriz, saklarız, belli etmeyiz. İslâm'ın emri böyle.

Tabii, İslâm'ı bıraktıktan sonra artık insanın her şeyi gider. O zaman hiçbir şeyin ölçüsü kalmaz. Öyle fezâhatler, öyle acayip şeyler; mecmualarda, gazetelerde okuyoruz, duyuyoruz ki. Dinde utanmak yoktur, hocalar anlatabilir. Mesela guslün âdâbını anlatır, yüznumaraya girmenin çıkmanın âdâbını anlatır. Hani “ayıp” diye bir şey olmaz, dinini öğretecek diye. Ama ben yine onları size söylemeye utanırım. Öyle şeyler yazılıyor, öyle fikirler telkin ediliyor ki ne din, ne namus, ne ırz, ne haysiyet kalıyor.

“—İki kişi razı olursa başkasına neymiş. İki taraf razı olursa başkası ne karışırmış?”

Böyle diyorlar. Kim olursa olsun, hiç kayıt tanımak filan yok.

Tabii bu kıyamet alâmeti, âhir zamanın alâmetidir. Öyle olmayacağız. Biz eğer Rabbimiz’in cennetini istiyorsak, rızasını istiyorsak, eğer ahirette cehennemden kurtulmak istiyorsak; dünyada da huzurlu, sağlam, sıhhatli, dinç, akıllı, tertipli bir millet olmak istiyorsak, müslüman olacağız. İslâm çünkü ferdin, ailenin, cemiyetin, dünyanın hem maddî nizamını, güzelliğini, intizamını, adaletini sağlamaya hem de âhiretin sevabını, lütuflarını, ihsanlarını elde etmeye yarar. İslâm iki taraflıdır; insanın dünyasını da âhiretini de mâmur eder. Biz İslâm’a göre yaşayacağız.

şimdi soruverelim:

“—Ben müslümanca yaşıyorum da acaba bu kâfircikler de Avrupa’da kâfirce yaşıyor; o mu daha mutlu, ben mi daha mutluyum?”

Yani maddeten, dünya hayatı bakımından.

Ben daha mutluyum! Almanya’da biliyorum, Alman kadınları bizim ailelere gıpta ediyorlar. Sevgi, muhabbet, bağlılık yok; kadına, erkeğe, anaya, babaya, hocaya hürmet yok. Her şey çığırından çıkmış, hepsi şikayetçi.

“—Ah biz böyle değildik, cihan harbinden sonra gelen sefaletler ahlâkımızı bozdu.” diyorlar, ama düzeltemiyorlar.

Papazın yanında şortla geziyor. Din adamının yanında şortla. Çantasını alıyor, çırıl çıplak soyunmuş, mayoyla beraber papazla geziyorlar. Yani ölçü kaybolmuş, mutlu değiller. Rezalet, sefalet, felaket. Aile diye bir şey kalmamış. Çocuklar öyle. Çocuk yapmayı istemiyorlar. Çocuklar gayri meşru; anası babası belli değil. Bir rezalettir gidiyor.

Onun için, bizim onlara hiç özenmememiz lazım! Bizim hayatımız daha mutlu. Mutlu olmasa bile dinimizin gereği olduğu için öyle yapmamız lazım! Ama biz dinimizin gereğini yaptığımız zaman dünyada da daha mutlu, huzurlu, rahat oluyoruz.

Ben üç ay, beş ay yurt dışında kalsam, demir parmaklıkların arkasında kalmışım da hürriyetimi bekliyorum gibi oluyor. Memleketime geldiğim zaman çamurlarına yüzümü süreceğim geliyor. “İstanbul’un çamurlu sokaklarını özledim.” diyorum. Orada hiç çamur yok, her taraf asfalt; ama insan burayı özliyor. Bizim memleketimiz güzel, her şey var el-hamdü lillâh, insanlık da var.

Eğer güzel müslüman olsak bütün kâfirler müslüman olur; görürler, imrenirler, müslüman olurlar. Tabii biz onlara benzediğimiz için bizde intizamsızlığı görüyorlar.

“—Haa bu müslümanlarda bir şey yok.” diyorlar.

Böyle değildi. Onlara benzediğimiz için bu duruma düştük. Yoksa her şeyimiz güzeldi el-hamdü lillâh, her şeyimiz temiz, pak idi.

Bir de onlar çocuk yapmıyorlar. Bak burada çocuk yapmanın, hamile kalmanın, çocuk emzirmenin sevabı anlatıldı. Göğsüm bozulacak diye çocuğu emzirmiyor. Ya zavallı bebecik. Ama sonradan gazetelerde, araştırmalarda inceliyorsun ki çocuğunu emziren göğüs kanserine tutulmuyor da ötekisi tutuluyor. Allah'ın her şeyinde hikmet var.

Allah “Lûtîlik yapmayın!” demiş, yasaklamış, değil mi? İnsanlar da yapmış, ne olmuş? Yapınca öyle bir felaket meydana geliyor ki, tıp da âciz kalıyor. İşte AIDS hastalığı denilen şey. Allah'ın emirlerine muhalefette bir fayda yoktur, mutlaka arkasından bir ceza gelecek.

Bu adamlar bize çok saldırdığı için, çok tenkit ettiği için biz de artık ödümüz patlamış, korkmuşuz. Bize eskiden sorarlardı: “Hocam başkasının kanını almak –hani ameliyat oluyor– doğru mu eğri mi?” diye. İçleri kabul etmiyor da; “Doğru mu, eğri mi?” diye sorarlardı. Herkes tabii; “Ne mahzuru var, olur.” derdi.

Ama bak, işin içinde ne pürüzler çıkıyor. Kâfirin kanını sen alırsın, içinden AIDS hastalığı çıkar. Hadi bakalım, ayıkla pirincin taşını. Her şeyi kendimiz öz olarak incelemeliyiz, kâfire bırakırsak adam neler yapar belli olmaz.

e. Namaz Kılarken Ayakkabınızı Önünüze Koyun!

Bir başka hadîs-i şerif, bu da namazla ilgili. Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁵

مِنْ تَمَامِ صَلَاةٍ أَحَدِكُمْ إِذَا لَمْ يَكُنْ نَعْلَاهُ فِي رِجْلَيْهِ
أَنْ يَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ

(الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 449/5 (*Min tamâmi salâti ehadiküm, izâ lem yekün na'lâhu fî ricleyhi, en yedaahümâ beyne yedeyhi.*)

(*Min tamâmi's-salâti ehadiküm*) “Sizden birinin namazının tamam olması, kâmil olması, eksiksiz olmasının şartlarından birisi de şudur; (*izâ lem yekün na'lâhu fî ricleyhi*) terlikleri, nalınları, ayağına giydiği şeyler ayağında değilse önünde olması namazının tamamındandır.”

Bunu açıklayalım:

Bizim camilerimizin kubbesi, halısı, süsü, ziyneti, mihrabı eskiden yoktu. Peygamber Efendimiz'in zamanında toprağın üzerine hurma dallarını, direklerini dikmişlerdi, üstüne hurma yapraklarını örtmüşlerdi, gölgelik. Mescid-i Nebevî, Peygamber Efendimiz'in mescidi böyleydi.

Altı neydi? Altı kumdu. Üstü neydi? Hurma dalıydı.

Öyle, o kadar. Bir gölgelik olsun, altında namaz kılsın kâfi. Topraktı.

“—Toprağın üstüne mi secde ederlerdi?”

⁵ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.8, no:6018; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.536, no:20140; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.43, no:24261.

Evet, toprağın üstüne secde ederlerdi, alınlarına toprak yapışırdı.

Sonradan sonraya, sonradan sonraya, tabii iklimlerin de tesiri var. Mesela burada açık olsa üstü, yağmur yağar, kar yağar, olmaz diye burada durum başka türlü olmuş.

Bir insan pabucuyla geldi. Pabucunu toprağa sürttü mü pabuç temizlenir. Esas itibariyle temizlenir. Bir şey varsa bile toprakla ovuşturmakla temizlenir, temizlik olur. Namazı öyle kılabilir. Abdesti varsa, pabucu temizse, namazı pabucuyla kılabilir. Veyahut da pabucunu çıkartır.

Tabii o zaman pabucun kirlenmemesinin bir sebebi de belki şimdiki yüznumaralar gibi şeyler yoktu, çirkef sular yoktu. Bastığı yer temizdi meselesi var. Ama kirlide olsa. Diyelim ki bir deve geçti, o da onun pisliğinin üstüne bastı. Toprağı ovuşturup tamamen giderdiği zaman temizlenir. Temiz olunca da namazı onunla kılabilir. Veyahut çıkartır.

“—Pekiyi, çıkarttığı zaman pabuç nerede olacak?” Ta geride kalırsa, aklı da geride kalır.

“—Benim pabuç acaba ne oldu? Acaba bir başkası giyer mi? Acaba karışır mı?” diye aklı orada kalır, o zaman namaz eksik olur. Onun için, “Namazın tamam olmasının şartlarından birisi, eğer ayağına giydiği nesnelere —artık nalın veya şunu bunu, neyse— ayağında değilse, çıkmış ise, önünde olmasıdır.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bak Efendimiz’e SAS, her şeyimizi nasıl güzel tarif ediyor. Pabucumuzu koyacak yeri dahi tarif etmiş. Bakın, namazda insanın zihninin

başka bir şeye takılmadan, Rabbine kendisini nasıl vermesi gerektiğini gösteriyor bu... “Aklı pabuçta olursa, namazı eksik olur.” demek.

O halde namazı kendimizi ibadete tam vererek kılmalıyız. Zihnimize takılan hiçbir şey bırakmamalıyız. Zihnimize takılmasın, zihnimize duracağına karşımızda dursun, aklım onunla meşgul olmasın diye öyle yapmalıyız.

f. Ni'metin Tamamı

Tirmizî'nin Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:⁶

مِنْ تَمَامِ النِّعْمَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ وَالْفَوْزُ مِنَ النَّارِ

(ت. حسن عن معاذ)

RE. 449/6 (*Min temâmi'n-ni'meti, duhûle'l-cenneti, ve'l-fevze mine'n-nâr*) “Cennete girip cehennemden kurtulmak, nimetin tamamındandır.”

Her zaman dua ederiz:

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ تَمَامَ النِّعْمَةِ وَ دَوَامَ الْعَافِيَةِ
وَحُسْنَ الْخَاتِمَةِ

⁶ Tirmizi, *Sünen*, c.XI, s.434, no:3450; Buhari, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.253, no:725; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XX, s.56, no:98; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.66, no:107; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.X, s.269, no:29968; Şâşî, *Müsned*, c.IV, s.104, no:1303; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.66, no:2373; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.VI, s.204; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.260, no:6447; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.43, no:24260.

(*Allâhümme innâ nes'elüke tamâmen ni'meh*, ve *devâme'l-âfiyeh*, ve *hüsne'l-hâtimeh*) “Yâ Rabbi, biz senden nimetin tamamını isteriz, afiyetin devamını isteriz ve son nefesimizi en güzel bir şekilde vermeyi isteriz.” diye, böyle dualar var.

O duada *nimetin tamamı* nedir?

Cennete girmektir. Eğer insan dünyada birazcık köfte, börek, çörek, tatlı, kaymak yese, ondan sonra cehenneme gitse nimet olmaz ki! Cennete girmek nimetin tamamıdır. Cehennemden uzak olmak, cehennemden kurtulmak nimetin tamamıdır.

Biz o zaman demek ki elimizi açıp da: (*Innâ nes'elüke tamâmen ni'meh*) “Yâ Rabbi, biz nimetin tamamını istiyoruz.” deyince güzel şey istiyormuşuz.

Neyi istiyormuşuz? Cennete girmeyi, cehennemden kurtulmayı da istiyormuşuz. Demek ki şümüllü bir dua edilmiş oluyor.

g. Camiye Namaza Gitmenin Mükâfatı

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.431, no:9572; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.IV, s.503, no:1622; Hakim, *Müstedrek*, c.I, s.338, no:789; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.65, no:2882; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.62, no:4748; Abd ibn-i Humeyd, c.I, s.425, no:1459; İbn-i Ebi Şeybe, *Musannef*, c.II, s.207, no:6059; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.557, no:20233; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.47, no:24271.

مِنْ حِينَ يَخْرُجُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنْزِلِهِ إِلَى مَسْجِدِهِ
فَرَجُلٌ تَكْتُبُ لَهُ حَسَنَةً وَالْأُخْرَى تَمْحُو
عَنْهُ سَيِّئَةً

(ك. هب. حب. ش. عن أبي هريرة)

RE. 449/7 (*Min hîni yahrücu ehadüküm min menzilihî ilâ mescidihî, fericlün tektübü lehû haseneten, ve'l-uhrâ temhû anhu seyyieten.*)

Mânası şu:

(*Min hîni yahrücu ehadüküm min menzilihî ilâ mescidihî*) “Sizden birinizin evinden mescide doğru çıktığı zamandan itibaren... (*Fericlün tektübü lehû haseneten*) Attığı her adımında ona bir sevap yazılır. (*Ve'l-uhrâ temhû anhu seyyieten*) Ötekisini attığı zaman da ondan bir günah silinir.”

Nereye gidiyor bu adam?

Bu adamcağız Allah’a ibadet etmeye camiye gidiyor. Evinden çıktığı andan itibaren sevabı yazılmaya başlar. Bir adım attıkça bir sevap yazılır, öteki adımını attıkça bir günahı silinir. Böylece camiye varıncaya kadar her adımında bir kâr, bir sevap kazanır.

Bu bir sorunun cevabını bize veriyor:

“—Hocam, cemaatin sevabı çokmuş. Tamam, yalnız kılınan namazdan cemaatle kılınan namaz 27 kat daha sevaptır, güzel. Evimde cemaat yapsam olur mu hocam?” diyorlar şimdi.

Millet hep kolayını arıyor ya, çeşitli böyle noktalarını öğrenmek istiyor.

“—Evimde cemaat yapsam olur mu?”

“—Olur. “

“—O cemaat sevabı olur mu?”

Belki sevap olur ama bak camiye her gelişte bir adımda bir hasene kazanıyorsun, öteki adımda bir günahın siliniyor. O evinde kıldığın zaman onlar olmadığı için bu sevaplardan mahrum kalıyorsun, bir.

İkincisi; bakarsın Allah senin tembelliğinden dolayı, senin namazını evinde kabul etmez. Sen ezanı duydun, yan çizdin, tembellendin; kabul etmez. Ama camide sadece sen yoksun ki, yaşını başını almış ak sakallı ihtiyar amcalar, hacı efendiler, hoca efendiler, adını sanını bilmediğin gizli, belli olmayan Allah'ın sevgili kulları var. Onlarla beraber sen *Allahu ekber* diye namaza durduğun zaman, Allah onun namazını kabul edecekse; sevgili kulu, sevdiği bir insan, ömrünü sakalını İslâm yolunda ağartmış... “— Ben bu kulumun namazını kabul edeceğim.” dediği zaman seninkini ondan ayırmıyor, toptan kabul ediyor. “Şunun namazı kabul, onunki ayrılсын.” diye ayırım yapmadan cemaatle namaz kılanların hepsinin cemaatle namazını kabul ediyor. Böylece seninki de aradan geçiyor, kabul olmuş bir namazın oluyor; yüzüne çalınmamış, reddedilmemiş bir namaz oluyor.

Onun için, bizim aklımız varsa şeytana uymayacağız, nefse kanmayacağız; ezan vaktinden önce saati gözleyip, kendimizi

ayarlayacağız, camiye geleceğiz, camide namazı kılacağız.

الْمُؤْمِنُ فِي الْمَسْجِدِ كَالسَّمَكِ فِي الْمَاءِ وَالْمُنَافِقُ
فِي الْمَسْجِدِ كَالطَّيْرِ فِي الْقَفْصِ

(*El-mü'minü fi'l-mescidi ke's-semeki fi'l-mâi*) “Cami içinde müslüman sudaki balık gibi şenlenir.” Balığı çıkardın, elinde tuttun, kıvrır kıvrır kıvrıyor. Suya atarsın, ne kadar sevinir.

(*Ve'l-münâfikü fi'l-mescidi ke't-tayri fi'l-kafes*) “Münafık da camide durmak istemez, kafesteki kuş gibi, ah bir kapısı açılrsa, uçsa gitse, şu namaz bir kılınsa kaçsa...”

“—Ya namaz kıldın, nereye gidiyorsun efendi?”

Namaz kılıyor, duasını etmiyor. Çalışmış, ücretini almadan gidiyor gibi. Bu tarzda olmayacak. İnşallah camide namaz kılmaya dikkat edeceğiz. Sevabı 27 kat fazla. Her adımımızda bir hasene kazanıyoruz, her öteki adımımızda bir günahımız siliniyor. Namazımızın kabul olması garantilenmiş oluyor.

Evet, bu hadîs-i şerifte demin birkaç defa okuduk. *Tümhâ* diye meçhul siygasıyla okunursa uygun olur.

Öteki hadîs-i şerife geçiyoruz:

h. İyi Bir Komşu, Geniş Bir Ev, Rahat Bir Binek

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel'de, İbn-i Hibbân'da olan bir hadîs-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁸

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِي الدُّنْيَا الْجَارُ الصَّالِحُ
وَالْمَنْزِلُ الْوَاسِعُ، وَالْمَرْكَبُ الْهَنِي

(حم. طب. ك. عن نافع بن عبد الحارث)

RE. 449/8 (*Min saàdeti'l-mer'i'l-müslimi fi'd-dünyâ: El-cârü's- sâlihu, ve'l-menzilü'l-vâsiu, ve'l-merkebü'l-henî'.*)

(*Min saâdeti'l-mer'i'l-müslimi fi'd-dünyâ*)
“Dünyada Müslüman

bir kimsenin mutluluğundandır.”

Burada üç alâmet sayıyor. Şu üç şey dünyanın mutluluğundandır:

1. (*El-cârü's-sâlih*) “İyi bir komşusu olması.”
2. (*Ve'l-menzilü'l-vâsi'*) “Genişçe ferah bir evi olması.”
3. (*Ve'l-merkebü'l-henî'*) “Uygun, yumuşak, münasip bir bineğinin olması.”

Mâlum, insanlar dünyada ya mutlu olurlar ya mutsuz olurlar; ya sevinirler ya üzülürler; ya

⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.407, no:15409; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.184, no:7306; Şeybani, *el-Ahad ve'l-Mesani*, c.IV, s.179, no:2336; Nafi ibn-i Abdülharis RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.98, no:30780; *Camiü'l-Ehadis*, c.XXII, s.52, no:24284.

gam çekerler 'ah vah' ederler, ya da neşeli olurlar. Kişinin mutluluğunun alâmetlerinden, sebeplerindendir şu üç şey: Bir, iyi bir komşusu olması. İki, geniş bir evi olması. Üç, hoş uygun bir bineğinin olması.

Komşusu kötü olursa karısına, kızına, kendisine, malına zararı olur veyahut başı kavgadan gürültüden kurtulmaz. Kötü bir komşu olursa dünya başına dar gelebilir. Gramofonu -eskiden gramofon vardı ama- şimdi televizyonu, radyoyu sonuna kadar, gecenin geç vaktinde, sen yatmışsın, rahatsız eder. Üstünde altında tepinir, dans eder. Kötü komşunun mâlum, uzun izaha lüzum yok, insanın dünyasını başına daraltması vardır, bir.

İkincisi, evin genişliği. İnsanın evi biraz ferahça olmalı; komşusu, misafiri geldiği zaman şuraya yatırabilmeli, burada ikram edebilmeli. Daracık odalar, sıkışık eşyalar; bir kimse gelse gelemez, bir yerden öbür tarafa geçemez, o da insanı üzer. İnsanlar umumiyetle; "Ah bir odamız daha olsa. Bir tane daha odamız olsa rahat edeceğiz." der.

Üçüncüsü, bir de güzel bineği olması lazım. Çünkü uzun yollara, Allah bize müsaade etmiş, develerin, atların üstüne bineriz, diğer şeylere bineriz. Sonra insanlar Allah'ın verdiği akılla daha başka binekler de yapmışlar.

Bunlar olursa insanın artık keyfine değme gitsin. Komşusu iyi, evi geniş, bir de güzel bineği var.

Allah cümlemize böyle nasip etsin. Dünya ahiret saadeti, hepsi nasip olsun da dünyada da bunları nasip etsin; iyi komşular, güzel genişçe

bir ev, -bahçeli olursa daha âlâ olur- bir de güzel bir binek. Otobüslere biniyorsun, sıkış, itiş, kakış, ayağına basarlar, nasırını acıtırlar, güzelce boyatırsın silersin, süpürürsün, üstünü çamurlarlar, paçaların berbat olur, kadın erkek bir arada sıkışık, “Hay Allah, kadın geldi, şu tarafa döneyim.” dersin, öbür tarafta. Yani bir felaket. Allah bir binek verirse iyi olur, insan çok rahat eder.

i. Sakalın Ölçülü Olması

Bu da biraz latifeli hadîs-i şeriftir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ خِفَّةُ لِحْيَتِهِ

(طب. عد. خط. عن ابن عباس)

RE. 449/9 (*Min saàdeti'l-mer'i hıffetu lihyetihî*) “Kişinin mutluluğu alâmetindedir, sakalının hafifliği... Uzun, koskocaman bir sakal değil de hafifçe, dengeli, ölçülü bir sakalı olması.” Nasıl olacak?

Bu hususta ulemâmızın çeşitli görüşleri var; çenesini sıvazlayıp tuttuğu zaman bir tutam olursa iyi... Daha fazla uzayıp gitmesi uygun görülmemiş.

⁹ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.VII, s.168; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdat*, c.XIV, s.297, no:7608; İbn-i Hacer, *Lisanü'l-Mizan*, c.III, s.56, no:214; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.II, s.364; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XIV, s.327; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.97, no:30774; Keşfü'l-Hafa, c.II, s.286, no:2653;

Camiü'l-Ehadis, c.XXII, s.52, no:24286.

Kimisi bıyığını bilmem nereye kadar uzatıyor. Gazetelerde görüyorsunuz: Bir ucundan birisi tutmuş, bir ucundan birisi tutmuş; şu kadar bıyığı var, rekor... Kimisi sakalını bilmem nereye kadar uzatıyor. Her şeyin ölçüsü var.

“—Sakalının hafif olması kişinin mutluluğundandır.” dedi Peygamber SAS Efendimiz.

Bir hadis-i şerif daha okuyalım, vakit tamam olduğu için dersimizi keselim. Çünkü banda alanlar şikâyetçi oluyorlar:

“—Hocam fazla konuştun, bandın neresine alacağız?” diyorlar.

j. Güzel Huy, Kötü Huy

Câbir ibn-i Abdullah RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹⁰

مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ الْخُلُقِ وَمِنْ شَقَاوَتِهِ سُوءُ

الْخُلُقِ

(هـ.ب. عن جابر)

RE. 449/10 (*Min saàdeti’l-mer’i hüsnü’l-huluki, ve min şekàvetihî sîu’l-huluki.*)

(*Min saàdeti’l-mer’i hüsnü’l-huluki*) “Kişinin güzel huylu olması mutluluğundandır, saadetindedir; (*ve min şekàvetihî sîu’l-huluki*) kötü huylu olması şekâvetindedir.”

¹⁰ Beyhaki, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.249, no:8039; Cabir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.III, s.12, no:5193; *Camiü’l-Ehadis*, c.XXII, s.52, no:24285.

Saadet; insanın mutlu olması, içinin dışının şen olması. *Şekâvet* de kalbinin katı olması, Allah'ın rahmetinden uzak olması.

Mâlum, insanlar âhirette ikiye ayrılacaklar, bir kısmı *saîd*, mutlu, saadet ehli; bir kısmı *şakî*, şekâvet ehli olacak. Şakîler cehenneme gidecek, ebedî olarak orada kalacaklar; saîdler cennete gidecekler, ebedî olarak cennette kalacaklar.

Kişinin güzel huylu olması saadetindedir, saadetinin alâmetindedir. Çünkü dünyada rahat yaşar, âhirette de cennetlik olur. Kötü huylu olması da şekâvetindedir. Çünkü dünyada *şakî*, yani yol kesici eşkiyâ gibi olur, kimseyle geçinemez, başı dertten kurtulamaz. Her gün başına bir başka iş açılır, ahirette de kötü huyundan dolayı cehenneme gider.

Peygamber SAS buyurdu ki:¹¹

بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

¹¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.670, no:4221; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.191, no:20571; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.192, no:1165; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.122, no:276; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.904, no:1609; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8939; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.104, no:273; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.230, no:7977; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.192; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.188, no:835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.324, no:31773; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.33, no:5217 ve c.XI, s.559, no:31969; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.243, no:638 ve s.339, no:916.

(*Buistü li-ütemmime mekârime'l-ahlâk.*)

“Ben güzel ahlâkı tamamlamak için, gelip size öğretmek için gönderildim. Güzel huyu öğretmek için geldim ben... Niçin peygamber oldum? Size güzel huyluluğu öğretmek için peygamber oldum.”

Buna çok dikkat edeceğiz!

Namaz kılıyoruz, oruç tutuyoruz, diğer ibadetleri yapıyoruz; bunların gayesi nedir? Yaptırmak istediği, insanda meydana getirmek istediği netice nedir? Güzel huyluluk.

Namaz insanı intizama alıştıırır, Rabbinin huzuruna çıkartıp kendisini muhasebe etme imkânını sağlar, kötülüklerden sıyrılmasını, pak olmasını temin eder. Oruç insanı nefesine, iradesine hâkim olmaya götürür, günahlara karşı diretebilir, nefsinin her dediğini yapmaz, aklının hâkimiyetini sağlar. Zekât merhametten dolaydır; merhameti terbiye olur, başkasına acımasını gösterir. Hac itaat etmeyi, söz dinlemeyi, meşakatlere karşı hak yolda cefâ çekmeye razı olmayı öğretir.

İbadetlerin netice itibariyle insana bir terbiyevî tesiri vardır. İnsanın terbiyeli, olgun insan olması lazım! Olmamış, Müslümanlığı eksik, huyu güzel olmayınca olmaz.

Geçen gün bir camideyiz, hadi bir gürültü patırtı.

“—Bir tane patlatırsam gözüne!” filan.

Neredesin? Nerede patlatıyor ötekisinin gözüne? Camide! Küçücük bir meseleden bir ihtilaf çıkartıyorlar, karşısındakine:

“—Git lan, bir tane patlatırsam gözüne!” diyor. Allah’ın evinde, ibadethanede. Olmaz! Müslümanlığı öğrenememiş. Koca sakalı var, filanca şeyh efendinin dervişi ama hazmedememiş. Dervişlik imtihanını kaybetti.

Derviş nasıl olacaktı?

Gözü yaşlı, boynu bükük, sabırlı olacaktı. Dövene elsiz, sövene dilsiz olacaktı. Gönülsüz olacaktı. İyiliksever, affedici olacaktı. Derya gibi olacaktı. Sakin olacaktı. Toprak gibi olacaktı; bassalar bile, müslüman kardeşidir diye affedecekti.

Çünkü iki taraf da sert olursa geçim olmaz, bir taraf alttan alacak. Ötekisi sonra anlar:

“—Ya ben edepsizlik ettim, kusura bakma ya, seni üzdüm.” der, gelir özür de diler.

Ama iki taraf da sert oldu mu; “O bana yaptı, ben ona yaparım.

O bana vurdu, ben de ona vururum.” Hadi, bir şey kalmaz.

Kavga etmeyeceğiz. Hele hele caminin içindeki müslümanların hiç kavga etmemesi lazım! Ama Müslümanlığı bilmiyorlar. Saftan dolayı kavga...

O kavga şundan çıkmıştı: Birisi imam oldu, ona ötekisi:

“—Niye imam oldun?” diyor.

Doğru, onun imam olacak ehliyeti yoktu, müezzin abdest almaya gitmişti, o hemen öne geçivermişti, beklemesi lazımdı. İtiraz eden haklı. O da diyor ki:

“—Yahu işte ne güzel namaz kıldırdık, sana ne!”

Ne güzel kıldırđını sen söylüyorsun, bir de bize sor. Osenin kendi kanaatin, senin kuruntun. Bir de cemaate sor, bak işte itiraz ediyor, memnun değil.

Onun için, güzel huylu olmak lâzım!

Kardeşlerime, bilhassa genç kardeşlerime söylüyorum:

“—Yaşlandıktan sonra insanın huyu zor değişir, kolay kolay hizaya gelmez. Şimdiden kötü huylarınızı dost düşman size söylediği zaman, bir hâdiseden ortaya çıkıp da anladığınız zaman, kötü huyunuzla uğraşın, düzeltmeye çalışın. İyi huyu elde etmeye gayret edin. Başka çaresi yoktur.”

İyi huylu insana Allah gece gündüz namaz kılan insanlar kadar sevap verir. Kötü huylu insan sevaplarını da kaybeder, cehenneme de gidebilir, Allah etmesin...

Allah cümlemizi huyları da halleri de güzel kimseler eylesin...

Fâtiha-ı şerife mea'l-besmele-i şerife!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22. 12. 1985 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

